

ГОДИНА II.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 26.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАБАКА. — СТОЈИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВ. МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАСИ НАПЛАЌУЈЕ СЕ ОД ЈЕДНЕ ВРСТЕ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ.

ИЗБИРАЧИЦА.

ШАЉИВА ИГРА У 3 ЧИНА С ПЕВАЊЕМ ОД К. ТРИФКОВИЋА.

(Свршетак.)

Милица. Али ви сте испросили Малчику!

Штанцика. Јесам, али ни једна просидба не стоји на путу другој просидби!

Милица. Врло лепо! Али ни један кошар не стоји на путу другом кошару!

Штанцика. Кошар?

Милица. Кошар, ког сте по свој прилици од Малчике добили, кад сте мени пребегли.

Штанцика. Ви се варате, госпођице! Ја од госпођице Малчике још нисам добио кошара! Могуће је, да би га добио, али баш за то што је могуће, нашао сам за добро, да могућност предупредим.

Милица. И само за то сте дошли к мени?

Штанцика. О, не! Већ за то што вас љубим, што вас обожавам!

Милица (за себе) Једва једаред! (На глас) Кад би вам човек могао веровати!

Штанцика (падне на колена.) О, верујте ми, драга Милице! Ја сам вас увек волио, али ваше ладно понашање отуђивало ме је од вас.

Милица (за себе.) Да боме, има човек право!

Штанцика. Али сада, кад видим, да и ви мене, не ћу казати волите, него љубите —

Милица (за себе.) Као да то није све једно!

Штанцика. Сад вас преклињем, немојте ме одбацити од себе!

Милица. А Малчика? (Ова се покаже.)

Штанцика. Добија од мене кошар!

Милица. Устаните!

Штанцика. Ево ме за навек ваш! (Загрли је.)

Милица. Хајдете мојим родитељима! (Оду.)

ПОЈАВА ДВАНАЕСТА.

Малчика, за тим Соколовић и Јеца.

Малчика. Доцкан и опет доцкан! Је ли то ко видио! Мене тако изневерити! Мени дати кошар! Да, да! Сада, кад бих му и дала кошар, он би слегао раменима, и смејао би се, рекао би ми да већ има жену. Свиснућу од једа! Само да ми је да знам шта да радим? Ја морам имати младожењу што пре док се још није прочуло. Остао је још Тошица... Да, да! Он мора бити мој муж! Иде неко!

(Соколовић и Јеца ступе)

Соколовић. Драго моје дете!

Јеца. Јеси ли већ рекла Штанцики?

Малчика. Штанцики? Не ћу да чујем за њега! Он је један....

Соколовић и Јеца. Шта!

Малчика. Предомислила сам се! Не ћу Штанчику! Поћи ћу за господина Тошицу!

Соколовић и Јеца. За Тошицу?

Малчика. Но, па шта се чудите?

Соколовић. Али дете моје, ја сам му већ....!

Јеца. И ја сам већ....

Малчика. Шта наопако! Да му нисте већ отказали?

Соколовић и Јеца. Да боме, да смо!

Малчика. Доцкан! Ох, Воже! Несвест! (Спусти се на столицу.)

Соколовић. Дете моје шта је теби? (Виче) Воде! Воде!

Јеца. Воже благи — позлило јој! (Виче) Воде, Воде! (Јован протрчи кроз собу.)

П О Ј А В А Т Р И Н А Е С Т А.

Пређашњи и Тошица.

Тошица. Ту је! Отважио сам се: живот или смрт! О, госпођице Малчика!

Соколовић. Воде дајте, воде!

Тошица. Бадава ме терате! О, госпођице Малчика! Мени рече ваш отац и госпоја ваша мати

Јеца. Воде, господине Тошице! Воде!

Тошица. Да сте ме ви одбили. Али ја не верујем њиховим речима и дошао сам да чујем из ваших уста. Ја вас љубим, немојте ме одбити, примите ме за вашега мужа!

Малчика (џипи.) Примам вас, господине Тошице! (За себе) Хвала богу!

Тошица. Је л' могуће, госпођице Малчика! Ох, ја сам најсретнији човек на овоме свету!

П О Ј А В А Ч Е Т Р Н А Е С Т А.

Тимић, Тимићка, Милица, Савета, Штанцика
Бранко и пређашњи.

Сви (што долазе). Шта је? Шга је Малчики?

Малчика. Није ништа! Изненадан, пријатан потрес мало ме је збунио!

Сви. Потрес?

Тошица. Да, господо, јер овај час поклонила ми је моја слатка Малчика њену руку!

Сви. Истина?

Малчика. Тако је, господо!

Тимићка. Исто тако имам част и ја представити господина Штанцику као заручника моје ћерке Милице!

Сви. Дакле двоје сватова!

Малчика. Троје, господо!

Сви. Троје?

Малчика. Да! Трећи је пар господин Бранко и моја сестра Савета.

Савета. Малчика!

Малчика. Ја све знам и радујем ти се од свега срца!

Бранко (полагано) Хвала вам, Малчика!

Малчина. И тако се све сретно свршило! (Публици) Да ли увек тако бива? Ја сам бирала, и нашла сам пара, али на позорници, у животу чешће се догађа, да избирач нађе — отирач!

(Завеса пада.)

Д И С Т И Њ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Друга беседа у корист народног позоришта.) У суботу 17. фебруара давана је у позоришној дворани друга беседа у корист народног позоришта. Програм ове беседе донео је више хармонијских песама и беседа би зарад тога испала повољније, да није сурово пролећне време опште тило гласове наших позоришних певача.

Беседу је отворио позоришни оркестар уводом у оперу „Циганку.“ Музика бијаше прецизна, у колико то допушташе малени број оркестарских чланова и ми смо захвални вредном капелнику што бира за свој оркестар комаде, који су кадри да разбуде склоност за музиком, а где је већ има, да поуче како ваља увертире правилно и с укусом ексекутирати. — За тим је певао мешовити кор кришковскову песму „Утопула.“ Нашем кору позоришном оскудева чист и поуздан тенор; без њега песма не може имати свога правога израза. — „Српске народне песме,“ које је за тим отпевала Љ. Зорићева, беху добро изражене, и могле би имати више ефекта, да је на пратњу уложено више труда. — Иза тога певао је г. Сајевић молитву из опере „Бана Легета“ од Зајца уз пратњу хармонијума. Глас г. Сајевића беше тога вечера замагљен од дијавице, те не могаше песми дати израза, који у другој прилици за цело не би изостао. — За тим су певале обе сестре Хади-

ћеве „Лаку ноћ“ од Милчинског. То беше лепа композиција коју су наше младе певачице умеле вешто да отпевају. — Јако се допао дует из опере „Боасиска вештица“ од Зајца, што су га отпевали г. Сајевић и Љ. Зорићева. Ако тенор и не беше тога вечера способан за веће мелодије то је ипак умео г. Сајевић врло лепо да изведе речитатив у дуету, и јамачно би га боље био изведе, да није текст тако — рогобатан. Мелодија сопранска што се ушлеће у дуету, очарала је слушаоце, публика је искала да се понови. — „Успомена на вагнерове Танхајзере,“ што је за тим одсвирао позоришни свирачки збор, састоји се из неких доста тамно изведених мотива познате опере Вагнерове. Ако не можемо похвалити композицију, то морамо признати, да ју је оркестар извео с необичном снагом и лепом прецизношћу. На крају је певао мешовити збор српску химну од Јенка. Ми смо једном већ изrekli наше мњење о том музикалном делу, које је овај пар позоришна дружина врло лепо извела.

Публика бејаше веома задовољна с беседом; то се могло опазити по њезином расположењу на играци, која је следовала беседи. Како дворана овога вечера не беше препуна а месојеђе на измаку, све се јармило да растури по дворани — прашицу, која се случајно ту бејаше затекла, ваљда за то, да сутра дан подсети пријатеље народног позоришта на другу беседу позоришну.

М.

(„Лек од пуница“ и „Француско пруски рат“) приказани су у уторник 20. фебруара.

Кад би сви наши комади играни били с онаком вољом, од свију што суделују, и изведени били с онаким разумевањем ствари и уметношћу, као „Лек од пуница“, онда се наша глумионица не би стидела многих на гласу позоришта и изван нашега народа. Палму тога вечера однесоше, као обично, Дон Клето и Леонсија (Зорић и Маринковићка). Али и друга два пара (Лукић и Поповићева, који су у тим улогама за нас нови, Недељковић и Хаџићева) надметаху се с њима у племенитој ревности. Лукић показује све већу ватру, па га је милина гледати, како се сад разиграо. А Ј. Поповићевој, која беше достојна свега између два крајња века, препоручили бисмо да се у напредак прима и таквих улога. Само је Хуан (Соколовић) могао бити мало финији слуга, не смећући с ума, да је код шпанолских племића у служби.

Други комад ишао је такођер врло добро. Суботић и Поповићева, Зорић и Маринковићка били су не приказивачи на глумионици, него сушће личности из живота. Марија (Маринковићева) одликовала се упоредо с првима, само нас је Милан (Станчић) оставио хладне.

И тако два мала, „стара“ комада, али публика остави задовољна кућу. То чини добра игра.

Б.

П О З О Р И Ш Т Е.

* (Народно позориште у Загребу.) 18. фебруара о. г. приказивани су у Загребу „Имењаци.“ шаљива игра у 3 чина, од Ј. Јурковића. „Н. Н.“ пишу о том комаду овако: „Имењаци“ г. Ј. Јурковића представљени су до душе већ лане, али како их ми лане не имамо сада прилике видети, за нас су новост, па за то нека нам је допуштено сада рећи коју о њима. Ко само погледа позоришни оглас, мора одмах погодити, каква је мисао тој шаљивој игри: радња се заплеће око једнаких имена. Чудним случајем наша су се у Загребу два Ивана Петровића, обадвојица ожењена. Још чуднијим случајем обадвојица су сенастанила, да како не знајући један за другога, у истој кући. По што су обадва та Петровића осим тога још и слична, ко да их не замени?

Свакако је смела била мисао, основати шаљиву игра на једнаким именима, јер је, бар у Загребу, као у месту целе радње у „Имењацима“, веома невероватан случај, да под истим кровом станују два, у свему слична имењака, па да не зна један за другога. Али кад се г. Јурковић већ одважио, да ту мисао драматизује, морао је знати унапред, да му дело може успети само онда, ако му пође за руком на то замењивање имењака наизглед призором, један драстичнији од другога. То нас беше задатак, који би и најокретнијем и најдомишљатијем драматургу немачком или француском пркосно, па се с тога и не чудимо, што га наш писац није могао решити. Праве комике имају „Имењаци“ само у другом чину, где писац доводи нећакињу на позориште. Да је заплет основан скроз на замени нећакиње, био би комад може бити успео; али писац је учинио замену нећакиње само епизодом, коју већ при свршетку другог чина свршује. По

решењу ове епизоде у другом чину човек не може ни слутити, шта још може бити предмет трећег чина. те чека без икаквог интереса, док се застор опет не дигне.

Колико су се год представљачи трудили, да унесу живота у „Имењаке“, само другим чином моглоше обћинство по нешто угрејати, али га одмах последњим чином до дна срца хладна оставише. Штета само за красну дикцију, коју је г. Јурковић уложио у „Имењаке“, труд врлога нашега књижевника био би вредан и достојнијега предмета и бољег успеха.“

С И Т Н И Ц Е.

* (Двоглави славуј.) О оним двома сраслим певачицама, или о двоглавој певачици са четири руке и четири ноге, држао је професор Вирхов предавање. Учени Немац мисли, да је то ванредан, особити појав. кога још није било на свету, нити га има забележеног у лекарским књигама. Та нагр да потиче из плоднога брака. Између четрнаесторо деце, таје наказа осмо дете. Сва су друга деца нормална. При рођењу беше једна половица те наказе три пута већа и тежа од друге. Мало по мало изједначила се та разлика, али не са свим. Горњи део хртењаче испушчен је у обе половине те наказе, да би човек чисто рекао, да су грбаве. Мало ниже спојене су обе хртењаче у једну, у којој је ваљда само један мозак. Тиме се може и протумачити, да обе осећају сваки притисак на једнако, ако се учини на дољној страни, и то на ниже, него ли су обе хртењаче срасле. Али она, које се такнеш, осећа јаче. Све четири ноге јако су развијене и лепе су. Срце куца другачије у сваке; функције у дољњем телу са свим су једнаке. Овој накази не могу се ни издалека приспобити сијамска браћа, која су у свом физичном животу две са свим одлучене особе. Сијамска су браћа ружна и гадно их је гледати. „Двоглави славуј“ је весео, жив и досетљив, те ти не пада ни на ум да га жалиш. Обе сестре, или „обе главе“, како ли би их човек назвао уче сада немачки. „Тај „двоглави славуј“ не задаје само лекарима посла, већ и правницима. Правници расправљају сада, би ли се ова нагрда могла узети у правном смислу за једну или две особе. Ту се пита, били могла једна половица за себе ваљане уговоре градити, опоруче правити и друге правне послове радити, или би то морале чинити обе половице. Дале је питање, били то била бигамија, кад би се једна половица удала, и т. д. Сијамска браћа имала су сваки за се жену.

* (Народно позориште у Њујорку.) Лепо и велико народно позориште у Њујорку изгорело је прошлога месеца. Ватра се појавила у 11 сахата, одмах посла представе. Нико није пострадао. Све је изгорело, што је год било у позоришту. У Њујорку је изгорело досад ваздан позоришта. У шест месеца је то већ четврто. Али како брзо нестају тамо позоришта, тако се опет и граде брзо. На место изгорелог позоришта већ је ново у полак готово.

* (Пола коњ, пола крава.) Неки Фијерш показује у Будиму два чудновишта, од којих је једно пола крава, а друго је коњ, који нема ни једне длаке.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

35. ПРЕДСТАВА

У ПРЕТПЛАТИ 22.

У НОВОМЕ САДУ У ПОНЕДЕЛИК 26. ФЕБРУАРА 1873.

У НОВОЈ ПОЗОРИШНОЈ ДВОРАНИ:

РАЗБОЈНИЦИ.

ДРАМА У 5 ЧИНОВА, ОД Ф. НИЛЕРА, ПРЕВЕЛИ Ж. ШОКОРАЦ И М. В. ВУЉИЋ.

ОСОБЕ:

Максимилијан Мор, гроф-владалац	Зорић.
Карло	Недељковић.
Фрања	Суботић.
Амалија Еделрајх, грофова нећака	Ј. Сајевићка.
Херман, син неког властелина	Марковић.
Шпигелберг,	Пешић.
Швајцер,	Соколовић
Грим,	Станчић.
Шутерле,	Стенић.
Ролер,	Петровић.
Рацман,	Бунић. ×
Козински,	Божовић.
Калуђер,	Рашић.
Давило, стари слуга грофа Мора	Лукић.

Више разбојника. — Збива се у Немачкој.

У среду 28. фебруара: „ТРАЖИ СЕ ВАСПИТАЧ“. Шаљива игра у 2 радње, превео М. Х. С.

Отвара се претплата на 12 представа. Ко од наших поштованих претплатника жели своја места и у овој претплати задржати, нека се изволи пријавити у вече на каси, или у позоришној писарници најдуже до недеље 4. априла о. г.

Поје дани бројеви овога листа продају се обдан по 5 новч. а. вр. у српској народној задружној штампарији, у позоришној писарници и у вече на каси.

Од „Зборника позоришних дела“ изашло је до сад пет свезака. У првој је свесци „Школски надзорник, у другој „Шаран“, у трећој „Честитам“ и „Француско-пруски рат“, у четвртој „Краљева сеја“ а у петој „Максим Прнојевић.“ Прве две свеске стоје 20 новч., трећа 30 новч, четврта 50 новч. а пета 40 новч. а. вр.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.